Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 3.01.2022 www.osw.waw.pl

Plany strachu. Zapowiedzi ćwiczeń armii rosyjskiej w 2022 roku

Andrzej Wilk

W ostatniej dekadzie grudnia w wystąpieniach przedstawicieli najwyższych władz Rosji i najwyższego dowództwa Sił Zbrojnych FR pojawiły się informacje o planach ćwiczeń szczebla operacyjno-strategicznego w europejskiej części państwa. Podczas kolegium Ministerstwa Obrony z udziałem prezydenta Władimira Putina 21 grudnia dowodzący wojskami Południowego Okręgu Wojskowego (OW) gen. Aleksandr Dwornikow zapowiedział „dwustronne ćwiczenia dowódczo-sztabowe ze zgrupowaniami wojsk (sił) na południowo-zachodnim kierunku strategicznym". Mają one być głównym przedsięwzięciem szkoleniowym w zakresie przygotowania bojowego i operacyjnego wojsk Południowego OW w 2022 r. Z kolei 29 grudnia dowódca Zachodniego OW gen. Aleksandr Żurawlow zapowiedział przeprowadzenie „dwustronnych ćwiczeń dowódczo-sztabowych z udziałem dwóch związków operacyjnych okręgu oraz ćwiczeń operacyjnych zgrupowania sił Floty Bałtyckiej". Podobnie jak w przypadku Południowego OW mają one być „szczytem szkolenia bojowego i operacyjnego" na zachodnim kierunku strategicznym. Również 29 grudnia prezydent Władimir Putin na spotkaniu z Alaksandrem Łukaszenką poinformował o wspólnych rosyjsko-białoruskich ćwiczeniach na terytorium Białorusi. Rosyjski przywódca zaznaczył, że ćwiczenia te – będące rzekomo odpowiedzią na postulat zgłoszony przez Łukaszenkę – zostaną przeprowadzone w lutym lub marcu.

Komentarz

- Dawkowanie przez Moskwę informacji o planowanych ćwiczeniach szczebla operacyjno-strategicznego w europejskiej części FR należy uznać za kolejną odsłonę presji psychologicznej na Zachód w sytuacji wciąż aktualnego zagrożenia rosyjską operacją militarną przeciwko Ukrainie. Budowaniu napięcia służą nie tylko informacje o ćwiczeniach, które w dotychczasowym trybie szkoleniowym nie miałyby miejsca w 2022 r., lecz także nieokreślone ramy czasowe ich przeprowadzenia. Przedsięwzięcia szkoleniowe omawianego szczebla odbywają się w okręgach wojskowych co cztery lata, wyjątkowo zaś w Zachodnim OW wespół z armią białoruską co dwa lata (standardowe ćwiczenia „Zapad" w Zachodnim OW miały miejsce w 2021 r., a „Kaukaz" w Południowym OW w 2020 r.; w 2022 r. planowo mają zostać zrealizowane ćwiczenia „Wostok" we Wschodnim OW, zapowiedziano również ćwiczenia strategiczne połączonych komponentów sił jądrowych „Grom"). Wyjątek stanowi zapowiedź ćwiczeń rosyjsko-białoruskich, które miałyby się odbyć jeszcze zimą (podobnie jak ćwiczenia „Grom"). W zestawieniu z groźbą rosyjskiej operacji militarnej przeciwko Ukrainie informacje o

planach szkoleniowych jednoznacznie sugerują, że są one przygotowaniem lub nawet punktem wyjścia do agresji (wzorem operacji przeciwko Gruzji w 2008 r.).

- Przy założeniu, że zapowiedziane przedsięwzięcia mają charakter wyłącznie szkoleniowy, będą one stanowiły najpoważniejsze z dotychczasowych ćwiczeń szczebla operacyjnego (armia/korpus). W poprzednich latach charakter tzw. dwustronny, zakładający wystąpienie szkolących się jednostek w roli przeciwników, cechował przedsięwzięcia co najwyżej na szczeblu dywizji. Ćwiczenia dwustronne na szczeblu armii odbędą się po raz pierwszy od czasów sowieckich. W przypadku zorganizowania ich w tym samym czasie w Południowym i Zachodnim OW będą to także największe z dotychczasowych ćwiczeń armii rosyjskiej w Europie. Łącznie wzięłyby w nich udział cztery armie, najprawdopodobniej 1. Armia Pancerna i 20. Armia Ogólnowojskowa Zachodniego OW oraz 8. i 58. Armia Ogólnowojskowa Południowego OW, jak również podległe dowództwu Floty Bałtyckiej zgrupowanie w obwodzie kaliningradzkim (11. Korpus Armijny; za wysoce prawdopodobne należy uznać zaangażowanie także 22. Korpusu Armijnego na Krymie). Od kwietnia 2021 r. uczestniczą one – z wyjątkiem sił w obwodzie kaliningradzkim – w operacji rozwinięcia zgrupowania uderzeniowego w regionach graniczących z Ukrainą i na okupowanym Krymie.

- Za zorganizowaniem omawianych ćwiczeń w pierwszych miesiącach 2022 r. – jako podsumowujących zimowy okres szkolenia – przemawiają nie tylko zapowiedzi dotyczące wspólnego przedsięwzięcia z Białorusią i ćwiczeń „Grom", lecz przede wszystkim obserwowana od 1 grudnia 2021 r. bezprecedensowa aktywność poligonowa armii rosyjskiej, zwłaszcza w Południowym i Zachodnim OW (zapowiedziany 25 grudnia powrót z poligonów do miejsc stałej dyslokacji 10 tys. żołnierzy Południowego OW stanowi jedynie informację o zakończeniu jednej z faz szkolenia, które w obu wymienionych okręgach wojskowych jest kontynuowane). Szczególne znaczenie ma w omawianym przypadku rozwijanie polowego zaplecza logistycznego (w ostatnich dniach grudnia m.in. dla 144. Dywizji Zmechanizowanej ze składu 20. Armii Ogólnowojskowej w obwodzie smoleńskim). Siły Zbrojne FR nie przeprowadzały dotychczas dużych ćwiczeń w zimie, a ich zorganizowanie w tym okresie stanowiłoby naturalną konsekwencję obserwowanego co najmniej od 2020 r. systematycznego wzrostu intensywności zimowego procesu szkolenia. Byłby to pierwszy poważny sprawdzian gotowości armii rosyjskiej do działań w najtrudniejszej pod względem warunków atmosferycznych porze roku. Kwestią otwartą pozostaje, czy ćwiczenia takie będą wyłącznie przedsięwzięciem o charakterze szkoleniowym i – w wymiarze politycznym – demonstracją siły, czy też faktycznie staną się punktem wyjścia do operacji militarnej.